

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – ЧЕПЕЛАРЕ

Р Е Ш Е Н И Е **№ 214**

Взето с Протокол № 25 от редовно заседание на Общински съвет – Чепеларе, проведено на 24.04.2025 година.

ОТНОСНО: Приемане на Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Чепеларе

Общински съвет – Чепеларе като изслуша предложението на кмета на общината, постоянната комисия по “Образование, култура, младежки дейности и спорт“, и след станалите разисквания на основание чл. 21, ал. 1, т. 13 и чл. 17, ал. 1, т. 3 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, както и във връзка с чл. 196, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование:

Р Е Ш И:

Общински съвет – Чепеларе приема Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Чепеларе.

Общ брой на общинските съветници: 13

Гласували: 12

Ангел Николов - „ЗА“
Анета Пашалиева - „ЗА“
Асен Хаджиев - „ЗА“
Весела Хаджиева Русенова - „ЗА“
Димитър Герджиков - „ЗА“
Екатерина Петрова - „ЗА“
Елка Ангъзова - „ЗА“

д-р Лилия Милина - „ОТСЪСТВА“
Петя Касабова - „ЗА“
Радомира Йорданова - „ЗА“
Славка Чакърова - „ЗА“
Стоян Андреев - „ЗА“
Филип Делисивков - „ЗА“

“ЗА”- 12;

“ПРОТИВ”- 0;

“ВЪЗДЪРЖАЛ СЕ”- 0;

СЕКРЕТАР:
/СТЕФКА СТАНКОВА/

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩИНСКИ
СЪВЕТ - Ч Е П Е Л А Р Е:
/ЕКАТЕРИНА ПЕТРОВА/

АНАЛИЗ
НА ПОТРЕБНОСТИТЕ
ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО
РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И
УЧЕНИЦИТЕ
В ОБЩИНА ЧЕПЕЛАРЕ

*Приет с Решение на Общински съвет – Чепеларе №214/24.04.2025г.,
по Протокол № 25/24.04.2025 год.*

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

МОН	Министерство на образованието и науката
РУО	Регионално управление на образованието
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
СУ	Средно училище
ОУ	Основно училище
ПГСГСТ	Професионална гимназия по селско и горско стопанство
СпУ	Спортно училище
ДГ	Детска градина
НЧ	Народно читалище
СК	Спортен клуб
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
МКБППМН	Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
НПО	Неправителствена организация
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ОЗД	Отдел Закрила на детето
ЗЗД	Закон за закрила на детето
СОП	Специални образователни потребности
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИСРМ	Информационна система за реализация на механизма
ТЕЛК	Териториална експертна лекарска комисия
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
ДПЛР	Допълнителна подкрепа за личностно развитие

Съдържание

1	ВЪВЕДЕНИЕ	4
1.1	Цели и обхват на проучването	4
1.2	Териториален и времеви обхват	5
1.3	Методология	5
2	ОПИСАНИЕ НА СИТУАЦИЯТА	5
2.1	Население	5
2.2	Преглед на образователните институции и институции, имащи отношение към личностното развитие на децата и учениците в общината	6
2.2.1	Училища	7
2.2.2	Детски градини	8
2.2.3	Центрове за подкрепа за личностно развитие	9
2.2.4	Институции, имащи отношение към личностното развитие на децата и учениците в общината	10
2.3	Деца в риск	15
2.4	Деца и ученици със специални образователни потребности. Дейности, предоставяни от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Смолян	17
2.4.1	Кадрова осигуреност към м. февруари 2025 г.	17
2.4.2	Анализ на резултатите от дейността на специалистите от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Смолян на територията на община Чепеларе	17
2.4.3	Информация за обучението на децата и учениците със СОП – анализ и оценка	18
2.4.4	Анализ на дейността на екипите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със СОП в общообразователните училища и детски градини:	21
2.4.5	Взаимодействие и партньорство с институции и организации за осъществяване на приобщаващото образование	22
2.5	Работа на образователните институции по проекти.	22
2.6	Деца с изявени дарби	23
3	ОБОБЩЕН SWOT АНАЛИЗ	25
4	ОЦЕНКА И ИЗВОДИ	26
4.1	Подкрепа за личностно развитие	26
4.2	Препоръки за развитие на ДПЛР на територията на община Чепеларе	27
4.3	Оценка и изводи	27
5	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	29

1 ВЪВЕДЕНИЕ

С въвеждането на новата нормативна уредба в системата на предучилищното образование, се даде възможност за разработване на политики и модели за работа на ниво община, които да гарантират достъпа до качествено образование, както и условията за личностно развитие на всяко дете/ученик.

Разработването на местните политики по отношение на приобщаващото образование следва да се основават на следните принципи:

- Единна местна политика за осигуряване на правото на предучилищно и училищно образование за всяко дете / всеки ученик
- Ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика.
- Равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик.
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждането предучилищното и на училищното образование.
- Запазване и развитие на българската образователна традиция.
- Хуманизъм и толерантност.
- Съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език.
- Иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обоснованост и прогнозиране на резултатите от иновациите.
- Ангажираност на детските градини, училищата, центровете за подкрепа на личностното развитие, родителите, НПО, община и други заинтересовани страни и диалог между тях по въпросите на образованието.

Анализът на потребностите за личностно развитие на децата и учениците в община Чепеларе е разработен в съответствие с изискванията на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО). Съгласно изискванията на чл. 196, ал. 3, във връзка с ал. 1 от ЗПУО, Областният управител организира разработването на Областна стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците, въз основа на Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците във всяка община на територията на областта. Процедурно изискване, регламентирано в чл. 196, ал. 3 от ЗПУО, е Общинският съвет по предложение на кмета на Общината да приеме горепосочения Анализ.

1.1 Цели и обхват на проучването

Настоящият анализ цели да постигне следното:

- Очертаване на общата картина на мрежата от образователни институции, както и институции и организации, които са във връзка и взаимодействие със системата на предучилищното и училищното образование в община Чепеларе – проблематика, настояща ситуация и тенденции в развитието;
- Възможностите на наличните ресурси чрез дейности и мерки за задоволяване на потребностите за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Обхватът на проучването е насочен също така към оценка на съответствие на наличната инфраструктура, вид и обем на предлаганите възможности с реалните потребности на целевата група.

По отношение на тематичния обхват на проучването, същото е насочено към демографски тенденции, общо състояние на образователни институции, социални услуги, читалища и спортни клубове като осигурени ресурси (финансови, човешки ресурси, материално-техническа база и специализирана инфраструктура), достъп, капацитет и качество на наличната инфраструктура. Изследвани са основните проблеми в следните области:

- Население – демографска характеристика с акцент възрастовия обхват на целевата група – до 19 г.
- Образование.
- Преглед на образователните институции и институции, имащи отношение към личностното развитие на децата и учениците в общината.
- Потребности на целевата група.
- Оценка на наличните възможности за задоволяване на потребностите от личностно развитие.

1.2 Териториален и времеви обхват

Настоящият анализ обхваща цялата територия на община Чепеларе и представя състоянието на образователната система в общината за три последователни учебни години 2021/2022, 2022/2023 и 2023/2024 година и реализираните обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в детските градини и училища. Анализът отчита резултатите на база на информация от директорите на образователни и други заинтересовани по въпросите на приобщаващото образование институции.

1.3 Методология

Работата по анализа е структурирана в няколко етапни фази:

1. Организация и събиране на база данни.
2. Преглед и обработване на събраната информация.
3. Изготвяне на оценка и анализ на събраната база данни.
4. Изготвяне на изводи и препоръки.

2 ОПИСАНИЕ НА СИТУАЦИЯТА

2.1 Население

В административните граници на община Чепеларе са разположени 13 населени места, от които един град – Чепеларе, който е и административен център на общината и дванадесет села:

Богутево	Зорница	Орехово	Проглед
Дряновец	Лилеково	Острица	Студенец
Забърдо	Малево	Павелско	Хвойна

В следващата таблица са представени статистически данни от НСИ за населението в община Чепеларе за периода 2021 – 2023 г.

Население в община Чепеларе за периода 2021 – 2023 г.

	2021	2022	2023
България	6 838 937	6 447 710	6 445 481
Област Смолян	99 318	93 354	92 107
<i>Община Чепеларе</i>	6 249	5 757	5 723

За 2023 г. населението на общината е 5 723 жители, като тенденцията на бавен спад в броя на жителите продължава.

Население в града и селата в област Смолян и община Чепеларе за периода 2021 – 2023 г.

	2021	2022	2023	намаление (2021-2023)
Област Смолян	99 318	93 354	92 107	-3750
<i>население в градовете</i>	56 554	53 564	52 817	-3737
<i>население в селата</i>	42 764	39 790	39 290	-3474
Община Чепеларе	6 249	5 757	5 723	-526
<i>население в града</i>	4 534	4 199	4 158	-376
<i>население в селата</i>	1 715	1 558	1 565	-150

Възрастова структура на населението за периода 2021 – 2023 г.

Възраст (в навършени години)				
Общо	0-4	5-9	10-14	15-19
2021 година				
879	190	201	244	244
2022 година				
771	170	169	213	219
2023 година				
750	160	180	208	202

В обобщение на гореизложените данни можем да заключим, че в периода 2021-2023 г. е налице тенденция на намаляване на броя на жителите на общината под 19-годишна възраст.

2.2 Преглед на образователните институции и институции, имащи отношение към личностното развитие на децата и учениците в общината

На територията на община Чепеларе функционират едно средно училище, едно спортно училище, една професионална гимназия по селско, горско стопанство и туризъм, едно основно училище, две детски градини и един център за подкрепа за личностно развитие.

Основно училище „Бачо Киро“ в село Забърдо беше закрито със Заповед № РД-14-80/29.10.2024 г. на Министъра на образованието и науката, поради което няма да бъде включено в настоящия анализ, въпреки че е функционирало в разглеждания период 2022 – 2024 г. Причината за закриване на училището е трайната тенденция на намаляване броя на подлежащите на задължително обучение в с. Забърдо, довела до липсата на ученици за учебната 2024/2025 г.

Финансирането на всички образователни институции се извършва чрез общинския бюджет, сградите и прилежащите терени са публична общинска собственост.

2.2.1 Училища

От гледна точка на възможности и избор след завършване на основно образование, учениците в общината могат да предпочетат общообразователна или професионална подготовка. Професионалната подготовка е в следните направления:

ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров“ – Чепеларе:

- **Направление:** Машиностроене, металообработване и металургия, професия: Мехатроника;
 - **Направление:** Горско стопанство; Професия: Техник – лесовъд;
 - **Направление:** Растениевъдство и животновъдство; **Професия:** Монтьор на селскостопанска техника;
 - **Направление:** Пътуване, туризъм и свободно време; **Професия:** Аниматор в туризма до 2021/2022 учебна година, от 2022/2023 учебна година – Професия: Организатор на туристическа агентска дейност;
- СпУ „Олимпийски надежди“ – Чепеларе:
- **Направление:** Спорт; **Професия:** Помощник-треньор.

СУ „Васил Дечев“ – гр. Чепеларе осъществява профилирана подготовка след завършен 7 клас, както следва:

- профил: Предприемачески;
- Направление: Предприемачество, Английски език, Информационни технологии;

Със статут на защитени училища са следните образователни институции: ОУ „Цар Симеон I“ - с. Павелско; СУ „Васил Дечев“ - гр. Чепеларе.

В цялата община в предишни учебни години се наблюдава тенденция към намаляване броя на учениците, особено след VII клас, свързана с насочването им към профилирани учебни заведения извън общината.

Материално-техническата база на училищата като цяло е остаряла, необходими са саниране, подобряване на енергийната ефективност, ремонт, подмяна на обзавеждане, обновяване на учебно-техническите средства, оборудване със спортни съоръжения, подобряване на дворните пространства.

В периода 2018/2019 г. СУ „Васил Дечев“ беше реновирано по проект „Ремонт и оборудване на СУ „Васил Дечев“ – сграда на основното училище и СУ „Васил Дечев“ – сграда на гимназията в град Чепеларе, община Чепеларе“. Сградите са санирани, дограмата е подменена, вида на отоплението също е сменен – на газ, закупено е ново оборудване за класните стаи и кабинетите. Целта на проекта за повишаване на енергийната ефективност на сградите на СУ „Васил Дечев“ и създаване на по-благоприятни условия за учене и възпитание на децата е постигната. През 2019 г. са извършени строително-ремонтните дейности по двете сгради и прилежащите пространства, доставени са всички материали, обзавеждане, компютърна и мултимедийна техника.

СУ „Васил Дечев“ - гр. Чепеларе разполага с 5 компютърни зали, оборудвани кабинети по биология, химия, физика, математика, библиотека, актова зала с интерактивна дъска, 2 стаи за дейности по интереси и три физкултурни салона.

Във връзка с професионалната подготовка за обучение в ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров“ – Чепеларе се използват специализирана техника, селскостопанска механизация, 2 учебни автомобили. Училището разполага с необходимата материално-техническа база – физкултурен салон, компютърни кабинети, работилници.

За спортната подготовка в СпУ „Олимпийски надежди“ – гр. Чепеларе има две зали за спортни дейности и собствен микробус.

В Основно училище „Цар Симеон I“ с. Павелско има необходимите условия за провеждане на образователно-възпитателни дейности, но сградата се нуждае от ремонтни дейности: саниране и частичен ремонт на отоплителната система. Физкултурният салон се нуждае от основен ремонт на ВИК, осветление, отоплителна система (в момента салонът не се използва), ново оборудване.

В СУ „Васил Дечев“ - гр. Чепеларе и ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров“ – Чепеларе има самостоятелни библиотеки, които задоволяват **библиотечно-информационното обслужване** на учениците. Останалите училища използват читалищните библиотеки по населени места. В ОУ „Цар Симеон I“ има пригодена стая за библиотека. Библиотечният фонд е изключително амортизиран и остарял, но библиотеката разполага с основна учебна литература.

Училища на територията на община Чепеларе

Училище	Населено място	Брой ученици 2021/ 2022 г.	Брой ученици 2022/ 2023 г.	Брой ученици 2023/ 2024 г.
Основно училище „Цар Симеон I“	с. Павелско	21	20	25
Средно училище „Васил Дечев“	гр. Чепеларе	298	301	291
Професионална гимназия по селско, горско стопанство и туризъм „Никола Йонков Вапцаров“	гр. Чепеларе	126	115	121
Спортно училище „Олимпийски надежди“	гр. Чепеларе	24	25	22

2.2.2 Детски градини

В детската градина в село Павелско обучението и възпитанието на децата се осъществява в разновъзрастова група при целодневна организация. Детската градина в село Забърдо беше закрыта със Заповед на кмета на Община Чепеларе №683/19.12.2019г. Причината за закриването на детската градина е отрицателния демографски ръст на населението и изселването на жителите му. Това доведе до отпадане на необходимостта от детска градина в с. Забърдо. В Детска градина - гр. Чепеларе процесът на предучилищното образование също е при целодневна организация, като групите са разпределени в три самостоятелни сгради в различни райони на град Чепеларе.

Сградата на детската градина в с. Павелско не е санирана, а оборудването и обзавеждането са обновени. Закупени са готварска печка, пералня, детска секция, килим, климатици и са извършени козметични ремонтни дейности.

Трите сгради на Детска градина - гр. Чепеларе са санирани. Оборудването и обзавеждането са подменени. Наложителни ремонтни дейности са необходими в база „Здравец“. Дворовете на база „Здравец“ и база „Радост“ се нуждаят от озеленяване, затревяване, оформяне на кътове.

Детски градини на територията на община Чепеларе

Детска градина	Населено място	Брой деца 2021/ 2022 г.	Брой деца 2022/ 2023 г.	Брой деца 2023/ 2024 г.
Детска градина с. Павелско	с. Павелско	10	10	9
Детска градина гр. Чепеларе	гр. Чепеларе	168	178	175

2.2.3 Центрове за подкрепа за личностно развитие

Извънучилищната дейност в Община Чепеларе се осъществява в ЦПЛР ОДК. Този вид занимания имат важно значение за пълноценното развитие на децата и учениците. Застъпени са занимания в две направления – изкуство и спорт. През настоящата 2024/2025 учебна година се осъществява обучение по фолклорни танци, народно пеене, родопска гайда, акордеон, електронно-клавишни инструменти, приложни и изобразителни изкуства, ски алпийски дисциплини, баскетбол и футбол.

Обхванати са деца от Детска градина гр. Чепеларе и от трите училища в града. Възпитаниците на комплекса се включват активно в културни, спортни и представителни събития и празници в града. Участват в конкурси, фестивали и състезания на регионално, национално и международно ниво и печелят престижни колективни и индивидуални отличия.

Част от учениците, посещаващи ЦПЛР, продължават образованието си в средни училища по изкуствата и спортни училища.

По отношение на материално-техническата база може да се каже, че условията за работа са отлични във всички форми.

Сградният фонд е напълно обновен, нова парна инсталация, изцяло оборудвани зали за обучение, наличие на различни пособия, костюми, екипи, музикални инструменти, озвучителна и компютърна техника, мултимедия и всичко необходимо за провеждане на нормален учебно-възпитателен процес. В дворното пространство е обособено мини футболно игрище. Комплексът притежава и собствен автобус.

Центрове за подкрепа за личностно развитие на територията на община Чепеларе

ЦПЛР	Населено място	Брой деца и ученици 2021/ 2022 г.	Брой деца и ученици 2022/ 2023 г.	Брой деца и ученици 2023/ 2024 г.
Център за подкрепа за личностно развитие Общински детски комплекс	гр. Чепеларе	215 обучаващи се, по Списък Образец – 469	214 обучаващи се, по Списък Образец – 461	218 обучаващи се, по Списък Образец – 446

В община Чепеларе няма ЦПЛР с дейност на ученическо общежитие. За задоволяване на потребностите на учениците, които учат в училищата в гр. Чепеларе и са от други населени места, се

използва несамостоятелното общежитие на ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров“ – Чепеларе. Към момента капацитетът е достатъчен.

2.2.4 Институции, имащи отношение към личностното развитие на децата и учениците в общината

2.2.4.1 Социални услуги за деца и младежи от резидентен тип:

Единствената социална услуга от резидентен тип за деца и младежи на територията на общината е Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания в с. Павелско за деца в риск от 3 до 14 г. с капацитет 10 места. Предоставя се образователна, социална, здравна, психологическа и трудотерапевтична грижа и подкрепа за деца и младежи в риск в среда близка до семейната. Образователните институции, които посещават децата и младежите са: Детска градина с. Павелско и Основно училище „Цар Симеон I“ – с. Павелско. В ЦНСТ – с. Павелско се осигуряват:

- Основните жизнени потребности – потребностите от храна, облекло, самостоятелно легло, чистота, сигурност, безопасност, закрила, потребност от структура, отсъствие на страх, предоставяне на лично пространство в стаята, място за съхраняване на личните вещи, ползване на общи помещения и на място за игра;
- Грижи за здравето;
- Психологична подкрепа и психологично консултиране, съобразно индивидуалните потребности на всяко дете – насочено предимно към потребностите от любов, привързаност, идентификация и чувство за принадлежност;
- Достъп до подходящо предучилищно и училищно образование;
- Условия и подкрепа за придобиване на жизнени умения за самостоятелен и независим живот, социални и комуникативни умения, работа в екип;
- Организиране на занимания през свободното време, подкрепа и насърчаване децата да участват в подходящи за тях дейности;
- Работа с родители и семейства;
- Работа с общността, други институции и организации.

На територията на съседната община Асеновград, в с. Нареченски бани се намира Комплекс за социални услуги от резидентен тип за деца и младежи. Всички, подлежащи на задължително обучение потребители на тази услуга посещават Детска градина с. Павелско и Основно училище „Цар Симеон I“ – с. Павелско.

Прави впечатление, че учениците от резидентни социални услуги варират в зависимост от съответните решения на институциите в двете области. По правило учениците от КСУ - Нареченски бани са повече от тези на ЦНСТ - Павелско, което се дължи на по-големия капацитет на първия център.

В процентно съотношение броят на децата и учениците от резидентните социални услуги, обучаващи се в Детска градина с. Павелско и ОУ „Цар Симеон I“ – с. Павелско, е около 50% спрямо броя на децата и учениците в тях. Това поражда много предизвикателства в предоставянето на адекватна обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Средногодишна заетост в ЦНСТ – с. Павелско

Социална услуга	Населено място	Средногодишна заетост 2021 г.	Средногодишна заетост 2022 г.	Средногодишна заетост 2023 г.
Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания	с. Павелско	6,5	8,6	8

Брой деца и ученици от резидентни социални услуги, посещаващи детски градини и училища в община Чепеларе

Образователна институция	Населено място	Брой деца и ученици от резидентни социални услуги 2021/ 2022 г.	Брой деца и ученици от резидентни социални услуги 2022/ 2023 г.	Брой деца и ученици от резидентни социални услуги 2023/ 2024 г.
Детска градина с. Павелско	с. Павелско	0 (0 от КСУ с. Нареченски бани; 0 от ЦНСТ с. Павелско)	1 (1 от КСУ с. Нареченски бани; 0 от ЦНСТ с. Павелско)	1 (1 от КСУ с. Нареченски бани; 0 от ЦНСТ с. Павелско)
Основно училище „Цар Симеон I“	с. Павелско	12 (3 от КСУ с. Нареченски бани; 9 от ЦНСТ с. Павелско)	9 (1 от КСУ с. Нареченски бани; 8 от ЦНСТ с. Павелско)	14 (7 от КСУ с. Нареченски бани; 7 от ЦНСТ с. Павелско)

Брой деца и ученици от резидентни социални услуги със СОП

Образователна институция	Населено място	Брой деца и ученици от резидентни социални услуги със СОП 2021/ 2022 г.	Брой деца и ученици от резидентни социални услуги със СОП 2022/ 2023 г.	Брой деца и ученици от резидентни социални услуги със СОП 2023/ 2024 г.
Детска градина с. Павелско	с. Павелско	0	0	0
Основно училище „Цар Симеон I“	с. Павелско	2 /2 от КСУ Нареченски бани; 0 от ЦНСТ с. Павелско/	4 /0 от КСУ Нареченски бани; 4 от ЦНСТ с. Павелско/	6 /3 от КСУ Нареченски бани; 3 от ЦНСТ с. Павелско/

Изводът, който може да се направи за ОУ „Цар Симеон I“ е, че голяма част от учениците със специални образователни потребности (дължащи се най-вече на обучителни трудности поради факта, че не са посещавали училище в родните си места), са от резидентни социални услуги и имат нужда от адекватна подкрепа за личностно развитие.

2.2.4.2 Читалища

Важна роля в живота на местната общност имат деветте читалища на територията на общината. Тяхната дейност се свързва предимно с развитието на културата и реализацията на културните събития. Тези институции освен художествено-творческата дейност, често развиват и социална, краеведска и информационна дейност, като в тях се предоставят компютърни и интернет услуги. В този аспект те предлагат възможност на широка възрастова група хора, включително деца и младежи, да намират изява за своите интереси.

Читалища, материална база и състави на територията на общината

N	Читалище	Материална база	Състави
1.	НЧ „Родопска искра 1880“ - гр. Чепеларе	Библиотека; Голям салон; Малка зала Музейна сбирка на скиите и ски-спорта Етнографски кът	• Фолклорна група и гайдарски състав „Орфей“; • Детски театър;
2.	НЧ „Никола Вапцаров - 1936“ - с. Хвойна	Библиотека; Голям салон	• Фолклорна певческа група „Рупчос“.
3.	НЧ „Алеко Константинов - 1880“ – с. Павелско	Библиотека; Голям салон Музейна сбирка: етнографски материали от региона на село Павелско	• Фолклорен ансамбъл Павелско, Смесен битов хор, Коледарска група, Танцов състав за народни танци. • Школа по приложни и изящни изкуства, Клуб на краеведа; Клуб „Павелски родолюбец“, Клуб „Близо до природата“.
4.	НЧ „Родопско бъдеще - 1895“ – с. Орехово	Библиотека; Голям салон Музейна историко-етнографска сбирка: образци от традиционни сечива и предмети от бита; археологически експонати; родословните схеми на всички родове в селото	• Самодейна група за автентичен фолклор; Мъжка група за автентичен фолклор; Трио „Персенк“; Кукерски състав; Дует „Персена“.
5.	НЧ „Христо Ботев 1938“ – с. Забърдо	Библиотека; Голям салон Постоянна етнографска изложба: предмети от бита, дърворезби	• Група за изворно народно пеене

6.	НЧ „Светлина – 1948” – с. Богутево	Библиотека; Голям салон; Заседателна зала; Билиардна зала; Етнографска сбирка	- Гайдари.
7.	НЧ „Отец Паисий - 1909” – с. Малево	Библиотека; Голям салон; Малка музейно-етнографска колекция	- Група за автентичен фолклор „Дядо, баба и внуче”. - Кръжок „Покажи ми бабо”.
8.	НЧ „Светлина – 2011” – с. Зорница	Библиотека с читалня	Самодееен състав „Извор”,
9.	НЧ „Надежда 2006” – с. Проглед	Библиотека; Голям салон	-

2.2.4.3 Спортни организации

В общината има 7 действащи спортни клуба и 1 сдружение:

- СК “Биатлон”;
- СК „Ветерани – Рожен“;
- Мото клуб „Чепеларе“;
- „СК – Рожен Чепеларе - 2016 ”;
- СК Сноуборд „Амер Спортс“;
- СК “Зареница”, с. Павелско – хандбал.
- Спортен клуб по ориентиране "Студенец 24", гр. Чепеларе;
- Сдружение „Клуб по конен спорт Аспарух“, с. Хвойна.

Чрез тяхната дейност се предоставя възможност за спортна подготовка по зимни и летни спортове – ски алпийски дисциплини, сноуборд, биатлон, ски бягане, хандбал, планинско ходене, езда, велотуризм, мотоциклетизъм.

Спортната инфраструктура в община Чепеларе е добре развита в общинския център и доста по-ограничена като наличност и вид в селата, където е на разположение училищната материална база. Изключение е с. Павелско, където има многофункционално спортно игрище.

Процентът на децата и учениците в детските градини и училищата в тези населени места спрямо децата и учениците в гр. Чепеларе не е висок. Не трябва обаче да се пренебрегва фактът, че е налице ограничаване на възможностите за желаещите в селата да се занимават със спортни дейности, изискващи наличие на спортна база.

Спортни обекти в общината

Спортен обект	Предназначение
Многофункционално спортно игрище в гр. Чепеларе	Хандбал Волейбол Тенис Баскетбол Футбол на малки врати

Спортен обект	Предназначение
	Фитнес на открито
Многофункционално спортно игрище в с. Павелско	Хандбал Волейбол Тенис Баскетбол Футбол на малки врати
Тенис кортове	Тенис
Закрита зала за волейбол и баскетбол	Волейбол Баскетбол Бойни изкуства
Закрита зала за тенис на маса	Тенис на маса
Физкултурен салон към ОУ „Цар Симеон I“ в с. Павелско - училищна спортна база	Баскетбол Волейбол Гимнастика Спортни танци Художествена гимнастика
Физкултурен салон към СУ „Васил Дечев“ в гр. Чепеларе - училищна спортна база Начално училище	Баскетбол Волейбол Гимнастика Лека атлетика Спортни танци Художествена гимнастика
Физкултурен салон към СУ „Васил Дечев“ - училищна спортна база Гимназия	Борба Гимнастика Спортни танци
Физкултурен салон към СУ „Васил Дечев“ - училищна спортна база Гимназия	Баскетбол Борба Волейбол Гимнастика Спортни танци
Физкултурен салон на ПГ по СГСТ „Н. Й. Вапцаров“	Баскетбол Волейбол Гимнастика Лека атлетика Спортни танци Художествена гимнастика
Открито игрище за футбол	Футбол на малки врати
Фитнес зала ЦПЛР ОДК	Фитнес
Велотрасе Спортен център „Мечи чал“	Колоездене и туризъм

2.3 Деца в риск

ГРУПИ ДЕЦА В РИСК			
Община Чепеларе	2022	2023	2024
Деца с увреждания	10	15	14
<i>Деца с умствена изостаналост (от децата с увреждания)</i>	7	7	7
Деца, живеещи на улицата	0	0	0
Деца, проституиращи	0	0	0
Деца, извършили противообществени прояви с наложени възпитателни мерки	16	13	24
Деца на самотни родители	15	16	12
Деца в многодетни семейства	47	40	37
Деца със зависимости	0	0	0
Деца, отпаднали от училище	0	0	0
Деца в училищна възраст, необхванати от образователната система	0	0	0
Общ брой деца, които се отглеждат при близки и роднини	1	0	0
Осиновени деца	1	0	0
Деца, получили полицейска закрила	0	0	0
Деца, жертва на насилие	0	2	0
Деца, жертва на трафик	0	0	0

На територията на община Чепеларе от рисковите групи деца най-голям е броят на деца с увреждания, деца в многодетни семейства, деца на самотни родители и деца, извършили противообществени прояви, с наложени възпитателни мерки. За периода 2022 г.-2024 г. в община

Чепеларе има осиновено 1 дете. Децата с увреждания, децата в многодетни семейства и децата, отглеждани от самотни родители, са подпомагани на основания, регламентирани в Закона за семейните помощи за деца. За останалите групи деца са предприети мерки и дейности, предвидени по Закона за закрила на детето.

С децата, извършили *противообществени прояви*, работи Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при община Чепеларе и инспектор „Детска педагогическа стая“. През 2022 г. броят на малолетните и непълнолетните извършители е намален в сравнение с предишната година, следователно и разгледаните възпитателни дела са по-малко. Разгледани са 16 възпитателни дела. Работата на Местната комисия в тези случаи се изразява предимно в определяне на обществен възпитател, който оказва помощ на детето и родителите, но качествен и траен ефект понякога се постига трудно и изисква продължителност. Налагани са най-подходящите възпитателни мерки, които да бъдат предпоставка за успешна корекция в поведението на децата. Благодарение на превантивната работа на екипа и състава на МКБППМН, през 2023 г. броят на извършителите и разгледаните дела също намалява. За 2023 г. са разгледани 13 възпитателни дела. През 2024 г. обаче броят на малолетните и непълнолетните извършители е увеличен в сравнение с предишните години. Разгледани са 24 възпитателни дела, от които 7 са прекратени поради маловажност на извършената проява. Разработват се превантивни програми, оказва се психологическа помощ и консултации към Консултативния кабинет за деца и родители, осъществява се връзка и съвместна дейност с други институции от системата за работа с деца с цел намаляване на противообществените прояви.

Училищните комисии за борба с противообществените прояви също имат функции и механизми за въздействие. Добър ефект в корекционната работа с тези деца оказват извънкласните форми в ЦПЛР ОДК.

На територията на община Чепеларе през последните три години няма регистрирани случаи на следните рискови групи:

- *Деца, живеещи на улицата;*
- *Деца, проституиращи;*
- *Деца, жертва на трафик;*
- *Деца, получили полицейска закрила;*
- *Деца, отпаднали от училище;*
- *Деца, със зависимости;*
- *Деца в училищна възраст, необхванати от образователната система.*

В община Чепеларе към момента не се предоставя социална услуга „Център за обществена подкрепа“. Педагогическа и психологическа подкрепа за тази рискова група се осигурява единствено от Консултативен център за деца и родители, в който работят обществените възпитатели.

Община Чепеларе изпълнява дейности по проект "Приеми ме 2015" в партньорство с Агенцията за социално подпомагане. Целта е да се затвърди предоставянето на услугата "Приемна грижа" на местно ниво като алтернативна форма за отглеждане на деца в риск в семейна среда. Приемната грижа е отглеждане и възпитание в семейна среда на дете, настанено в приемно семейство или в семейство на близки и роднини. При прилагане мярката за закрила "настаняване в приемно семейство", се цели на първо място защита правата и интересите на детето и в случаите, когато това е в негов интерес, подкрепа на биологичното семейство и поддържане на връзки между родителите и детето, с цел бъдеща реинтеграция. На територията на община Чепеларе от началото на 2021 г. има едно приемно семейство в с. Павелско с настанени 2 деца, които към м. октомври 2022 г. са осиновени. От м. декември 2022 г. са настанени нови две деца, които са осиновени през м. октомври 2024 г. От м. октомври 2024 г. до момента в приемното семейство са настанени за отглеждане нови две деца.

2.4 Деца и ученици със специални образователни потребности. Дейности, предоставяни от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Смолян

2.4.1 Кадрова осигуреност към м. февруари 2025 г.

През годините на дейност РЦПППО – Смолян е създавал ресурсни кабинети в училищата и детските градини, където се обучават децата и учениците със специални образователни потребности. Това се оказва добра практика, защото така децата получават ресурсно подпомагане и специализирана подкрепа в общообразователната среда. По този начин се осигурява пълно уплътняване на работното време на специалистите за пряка работа с децата и от друга страна създава предпоставка за нормално протичане на процесите по приобщаване на децата/учениците със СОП в общообразователната среда.

В община Чепеларе има оборудвани специализирани кабинети в следните детски градини и училища:

- СУ „Васил Дечев” гр. Чепеларе – 3 ресурсни кабинета, 1 логопедичен, 1 кабинет на психолог, 1 кабинет за полезни умения;
- Детска градина гр. Чепеларе – 3 ресурсни кабинета;
- В ОУ „Цар Симеон I”, с. Павелско - 1 ресурсен кабинет и 1 логопедичен кабинет;
- ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров” - гр. Чепеларе – 1 ресурсен кабинет;
- СпУ „Олимпийски надежди” – гр. Чепеларе – 1 ресурсен кабинет.

Обхващането на децата и учениците със специални образователни потребности е според конкретните им нужди и с тях работят следните специалисти:

Вид специалисти	Брой специалисти в ДГ и училища
Ресурсни учители	6
Психолог	2
Логопед	2
ОБЩО:	10

Специалистите, назначени от РЦПППО – Смолян са 2 и обхващат деца и ученици от Детска градина - Чепеларе, ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров” и СпУ „Олимпийски надежди” на територията на община Чепеларе.

2.4.2 Анализ на резултатите от дейността на специалистите от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Смолян на територията на община Чепеларе

- Анализ на дейността на ресурсните учители

В началото на учебната година със заповеди на директорите на образователни институции са сформирани Екипи за подкрепа на личностното развитие. Всички членове от екипите участват в изготвянето на планове за подкрепа и на необходимите документи за работа с децата и учениците със специални образователни потребности, съгласно ЗПУО и НПО.

През учебната година се осъществяват планираните срещи и дейности посочени в план – графиците, както и извънредни такива при необходимост. Обсъждана е динамиката в развитието на децата и учениците и постигнатите резултати в края на учебните срокове.

След подадени заявления от родители и издадени заповеди на директорите по места са извършени функционални оценки на индивидуалните потребности на деца и ученици, за които има индикации за специални образователни потребности.

Учениците от ресурсните групи имат мотивация за придобиване на нови знания и умения. Спазват училищните правила и зачитат авторитети с малки изключения. Семейната среда е предимно благоприятна, родителите проявяват интерес и отговорност към развитието на децата си и съдействат на педагогическите специалисти, като предимно спазват препоръките им.

Екипите допринасят за създаването на добър климат за адаптиране на децата и учениците към образователната среда. Ресурсните учители адаптират учебното съдържание според възможностите на всяко дете/ученик, изготвят работни листове и дидактични материали. Съвместно с учителите от общообразователните детски градини и училища определят обема учебно съдържание в зависимост от потенциалните способности на конкретното дете/ученик. Работата е насочена към практическо приложение на усвоените знания в реални житейски ситуации, с цел осигуряване на успешна реализация и самостоятелно функциониране.

Практика в дейността на РЦПППО – Смолян е дейностите с децата и учениците със специални образователни потребности да не се отделят от общите дейности на групите в детските градини и класовете в училищата. Така, в хода на учебната година, те са включени във всички мероприятия, реализирани по плана на съответната детска градина или училище. Освен това при организиране на мероприятия на РЦПППО – Смолян те присъстват заедно със свои съученици и приятели. Родителите са неотменна част от всички събития и празници като партньори и подкрепа.

Специалистите на РЦПППО-Смолян системно повишават професионалните си компетенции чрез участие в различни квалификационни форми, част от квалификационната програма на институцията.

Специалистите на РЦПППО-Смолян спазват най-актуалните изисквания в прилагането на приобщаващо образование като широко застъпват съвместното преподаване. Този модел на преподаване дава много добри резултати както при децата, така и при учениците със специални образователни потребности.

2.4.3 Информация за обучението на децата и учениците със СОП – анализ и оценка

➤ Данни за 2024/2025 година

Към февруари 2025 година на територията на община Чепеларе допълнителна подкрепа са получавали 47 деца и ученици със СОП в следните училища и детски градини:

Община	Населено място	Име на детската градина/училището	Брой деца/ученици
Чепеларе	гр. Чепеларе	СУ „Васил Дечев”	30
	гр. Чепеларе	ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров“	3
	гр. Чепеларе	СпУ „Олимпийски надежди“	2
	гр. Чепеларе	ДГ - Чепеларе	6
	с. Павелско	ОУ „Цар Симеон I“	6

ОБЩО			47
-------------	--	--	-----------

По видове на **водещите** нарушения и увреждания разпределението на децата и учениците със специални образователни потребности е както следва:

Община	Умствена изостаналост			Специфични нарушения на способността за учене	Аутизъм	ЛПП	Слухови нарушения	Зрителни нарушения	Езиково-говорни нарушения	Множествено увреждане	Синдром на Даун	Соматични увреждания	Епилепсия	Неврологични нарушения	Хиперкинетичен синдром	Рождени аномалии	Емоционални и поведенчески р-ва	Физически увреждания	Астма	Диабет	ОБЩО
	Ж	У	И																		
Чепеларе	1	0	0	40	1	1	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	47

По пол статистиката за деца и ученици със специални образователни потребности е следната:

Община	Момчета	Момичета	Общо
Чепеларе	31	16	47

По групи и класове броят на децата и учениците със специални образователни потребности е както следва:

Община	Детска а гради на 1-3 група	П Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ОБЩ О
Чепеларе	5	1	2	5	5	4	3	2	5	4	3	2	3	3	47

➤ **Данни за 2023/2024 година**

За 2023/2024 учебна година на територията на община Чепеларе допълнителна подкрепа са получавали 44 деца и ученици със СОП в следните училища и детски градини:

Община	Населено място	Име на детската градина/училището	Брой деца/ ученици
Чепеларе	гр. Чепеларе	СУ „Васил Дечев”	29
	гр. Чепеларе	ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров“	2
	гр. Чепеларе	СПУ „Олимпийски надежди“	3
	гр. Чепеларе	ДГ - Чепеларе	6
	с. Павелско	ОУ „Цар Симеон I“	4
ОБЩО			44

По видове **водещи** нарушения и увреждания разпределението на децата и учениците със специални образователни потребности е както следва:

Община	Умствена изостаналост			Специфични нарушения на способността за учене	Аутизъм	ЛНП	Слухови нарушения	Зрителни нарушения	Езиково-говорни нарушения	Множество увреждания	Синдром на Даун	Соматични увреждания	Епилепсия	Хиперкинетичен синдром	Хипотоничност	Рождени аномалии	Емоционални и поведенчески д-ва	Физически увреждания	Астма	Диабет	ОБЩО
	Л	У	Т																		
Чепеларе	1	0	0	35	1	1	1	0	0	2	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	44

По пол статистиката за деца и ученици със специални образователни потребности е следната:

Община	Момчета	Момичета	Общо
Чепеларе	29	15	44

По групи и класове броят на децата и учениците със специални образователни потребности е както следва:

Община	Детска градина 1-3 група	ПГ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ОБЩО
Чепеларе	5	1	2	4	3	3	2	4	5	5	4	2	3	1	44

2.4.4 Анализ на дейността на екипите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със СОП в общообразователните училища и детски градини:

Във всички училища и детски градини на територията на община Чепеларе, в които се обучават деца и ученици със специални образователни потребности, има сформирани екипи за подкрепа за личностно развитие на основание чл.187 и чл.188 от Закона за предучилищното

и училищно образование, които работят целогодишно. Между специалистите на Регионален център – Смолян и учителите от детските градини и училищата на територията на общината е изградена добра система на комуникация, координация и сътрудничество. ЕПЛР са подпомагани чрез оказване на методическа подкрепа от мобилни екипи от състава на Регионалния екип за подкрепа за личностно развитие 2 пъти за 2023-2024 учебна година и 2 пъти за 2024-2025 учебна година, в резултат на подадени заявления от директорите на образователните институции.

2.4.5 Взаимодействие и партньорство с институции и организации за осъществяване на приобщаващото образование

Изградени са междуинституционални връзки с РУО на МОН, детски градини, училища, центрове за подкрепа на личностното развитие, звената с функция „Образование“ в общините, отдел „Закрила на детето“, Регионална дирекция „Социално подпомагане, Районна здравна инспекция. В годините на дейност Регионален център – Смолян е изградил система на добра комуникация и взаимодействия в работата си с всички институции. Изградена е система на обмен на информация между отделите за „Закрила на детето“ и ТЕЛК за общи заболявания към МБАЛ – Смолян.

Предвид сложността на явлението „отпадащи ученици от училище“ и комплексното действие на причините – икономически /ниски доходи, нисък жизнен стандарт, лоши битови условия, безработица/; свързани със семейната среда /отглеждане на деца в непълни семейства, ниско образователно равнище на родителите/; образователни /ниска степен на училищна готовност, трудно усвояване на учебния материал, нередовно посещаване на училище/, Община Чепеларе работи в тясно сътрудничество с отделните институции, в това число и в рамките на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. За целта представители на Общината участват в сформирания от началника на РУО Смолян екип за обхват по определения от кмета на Община Чепеларе район на компетентност в града и селата в община Чепеларе и реализират дейности по обхващане в образователната система на идентифицирани деца и ученици в задължителна училищна възраст, необхванати в образователната система, както и на деца и ученици в риск от отпадане. Едновременно с това общинска администрация администрира Информационната система за реализация на механизма (ИСПМ), като извършва необходимите действия по проверка и актуализиране на адресните регистрации на незаписаните и отпадналите деца и ученици от образователните институции; извършва обработка на учениците в риск, подадени от директорите на образователните институции и всички необходими действия по изпълнение на чл. 347 от Закона за предучилищното и училищното образование.

2.5 Работа на образователните институции по проекти.

Образователните институции в община Чепеларе работят по различни проекти. СУ "Васил Дечев" участва в следните програми и проекти:

1.НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ОПТИМИЗИРАНЕ НА ВЪТРЕШНАТА СТРУКТУРА НА ПЕРОСНАЛА“.

2.НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА «ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В УЧИЛИЩЕ».

3.Национална програма за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст, модул „Подпомагане храненето на учениците от I -IV клас”.

4.Предоставяне на средства за подпомагане на физическото възпитание и спорта по ПМС 129/ 11.07.2000г.

5.Програма за кариерно ориентиране в училищното образование.

6. НП „Квалификация на педагогическите специалисти“.
7. Схемите "Училищен плод" и "Училищно мляко" на Държавен фонд "Земеделие".
8. Проект BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“ по Програма „Образование“ 2021-2027г.
9. Национална програма „България – образователни маршрути“.
10. Проект BG-RRP-1.015 - 1530 „УЧИЛИЩНА STEM СРЕДА“ .

Във всички училища са сформирани групи за извънкласни дейности.

Детска градина Чепеларе работи по проект „Силен старт“. Проектът се реализира по програма „Образование 2021-2027 г., процедура BG05SFPR001-1.003 „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното образование“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове, с конкретен бенефициент - Министерството на образованието и науката (МОН). Проектът предвижда провеждане на обучения за педагогически и непедагогически специалисти, което допринася в значителна степен за подобряване на процесите на взаимодействие с децата, подкрепя изграждането на приобщаваща среда и повишава ефективността на екипната работа. Работи се интензивно с родители от уязвимите групи, което оказва влияние от една страна на плавната адаптация на детето към новата среда, а от друга страна изгражда положително отношение в общността към ползите от образованието и грижите в ранна детска възраст и от образованието като цяло. По проекта се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца със СОП, в риск, с хронични заболявания и изявени дарби. На фокус са и достъпът и трайното предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие под формата на обучения, занимания по интереси и др. Дейностите надграждат мерките по прилагане на Европейската гаранция за детето, както и прилагането на Национална рамка за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст. ДГ Чепеларе работи и по следните направления:

- Схеми за предоставяне на плодове и зеленчуци и на мляко и млечни продукти в учебните заведения – Схема "Училищен плод" и Схема "Училищно мляко";
- Национални програми:
 - а. „Хубаво е в детската градина“
 - б. „Без свободен час“
 - в. „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“
 - г. „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“

2.6 Деца с изявени дарби

С талантивите и даровити деца се осъществява дейност и целенасочена работа в различни форми както в училищата и детските градини, така и в ЦПЛР ОДК, читалища, организации, спорни клубове. Изявите са на местно, регионално, национално и международно ниво.

Поощряването и подпомагането на талантивите децата и младежи е в посока на морална подкрепа, професионална помощ и финансово подпомагане.

Националното законодателство дава възможност за финансово стимулиране, но на местно ниво успешно действа и друг механизъм - Наредба за условията и реда за отпускане на стипендии и за финансово стимулиране на деца и младежи с изявени дарби от община Чепеларе, като средствата са осигурени от общинския бюджет. Наредбата има за цел да подпомага даровити деца и младежи с изявени дарби в сферата на науката, изкуствата и спорта. Право на финансово стимулиране по Наредбата има всяко дете или младеж до 25 годишна възраст с доказани изяви на местно, регионално, национално, европейско и/или световно ниво

в областта, за която кандидатства. Правото на финансово стимулиране бива индивидуално и колективно.

Деца с изявени дарби по критериите на общинската наредба, които в последните три години имат постижения на национално и международно ниво, получили финансови стимули от Община Чепеларе:

- ❖ 2022 г. – в областта на спорта са отпуснати 3 шестмесечни стипендии и 24 еднократни финансови награди за индивидуални постижения; в областта на изкуството и културата са стимулирани еднократно 13 индивидуално и 1 танцов състав; в областта на науката и техниката еднократни финансови стимули са отпуснати на 7 индивидуални и 1 отборно представяне.
- ❖ 2023 г. – в областта на спорта са отпуснати 3 шестмесечни стипендии и 22 еднократни финансови награди за индивидуални постижения, както и за 2 отборни постижения; в областта на изкуството и културата са стимулирани еднократно 19 индивидуално и 1 гайдарски състав; в областта на науката и техниката еднократни финансови стимули са отпуснати на 6 индивидуални представяния.
- ❖ 2024 г. – в областта на спорта са отпуснати 4 шестмесечни стипендии и 14 еднократни финансови награди за индивидуални постижения, както и за 2 отборни постижения; в областта на изкуството и културата са стимулирани еднократно 21 индивидуални, 1 вокална група и 1 танцов състав; в областта на науката и техниката еднократни финансови стимули са отпуснати на 8 индивидуални представяния и 1 отбор.

Деца с изявени дарби, които в последните три години имат постижения на национално и международно ниво:

- ❖ 2022 г. – 14 деца (индивидуално) и 2 групи за автентичен фолклор и Гайдарски състав към ЦПЛР ОДК; Колективно участие в състезание „Shell Eco Marathon” на световно ниво 1 отбора към ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров”; 12 деца (индивидуално) за участие в национални и международни конкурси, конференции и състезания; 27 (индивидуално) към спортните клубове в община Чепеларе и спортни клубове към ЦПЛР ОДК;
- ❖ 2023 г. – 8 деца (индивидуално) и 1 отбор за участие в национални и международни конкурси, конференции и състезания; 30 (индивидуално) към спортните клубове в община Чепеларе и спортни клубове към ЦПЛР ОДК; 21 деца (индивидуално), 3 групи за фолклорни танци, 1 група за автентичен фолклор и гайдарски състав към ЦПЛР ОДК;
- ❖ 2024 г. – 9 деца (индивидуално) и 2 групи за участие в национални и международни конкурси, конференции и състезания; 24 деца (индивидуално) към спортните клубове в община Чепеларе и спортни клубове към ЦПЛР ОДК; 2 деца (индивидуално) и 1 групи от СУ "В. Дечев" за участие в във II Международен и X Национален фестивал на руската поезия; 1 отбор от ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров” за колективно участие в международно състезание „Shell Eco Marathon”; 16 деца (индивидуално), 1 група за автентичен фолклор, 3 групи по фолклорни танци към ЦПЛР ОДК.

Ученици от ПГСГСТ „Н. Й. Вапцаров” с изявени дарби, които в последните три години имат постижения на национално и международно ниво:

2021 - 2 ученици за участие в национален гайдарски конкурс със стипендия по Наредба за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби; 1 ученик с III-то място от Национално състезание „Млад фермер” 2021 Ямбол; 5 ученици с

I-во място отборно от Пето национално средношколско състезание „ЕНЕРГЕТИКАТА И НИЕ 2021“ Варна

2022 - 1 ученик за участие в национален гайдарски конкурс със стипендия по Наредба за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби

2023 - 1 ученик с **3-то място** от Национално състезание „Млад фермер“ 2023 Гоце Делчев; 6 ученици със **7-мо място** от Международно състезание „Шел Еко маратон“ 2023

2024 - 1 ученик с **3-то място** Национално състезание „Млад фермер“ 2024 Ямбол; 2 ученици с **3-то място** от Национална конференция за ученици и студенти „Да мислим екологично за бъдещето“; 2 ученици с **2-ро място** от Национално състезание "Млади изследователи" 2024; 4 ученици отборно с **3-то място** от Международно състезание „Шел Еко маратон“ 2024; 4 ученици отборно с **1-во място** от Международен младежки филмов фестивал

Ученици от СУ „Васил Дечев“ с изявени дарби, които в последните три години имат постижения на национално и международно ниво:

2021 – „Стъпала на знанието“ – двама, Международен конкурс за рисунка „С очите си видях бедата“ – четирима; „Аз мога тук и сега“ – четирима; Областен кръг на олимпиада по история и цивилизация – един; география и икономика – трима.

2022 – „Стъпала на Знанието“ (финален етап) – трима; „Аз мога тук и сега“ – един; Областен кръг на олимпиада по математика – четирима; история и цивилизации – един; география и икономика – двама; БЕЛ – един ученик. Международен конкурс за рисунка „С очите си видях бедата“ – двама; „Нарисувай Чепеларе“, „Ще обичам от сърце таз земя и тоз народ“, „Водата – извор на живот“, „Детство мое реално и вълшебно“ – десет ученика;

2023 – „Стъпала на знанието“ – двама; Областен кръг на олимпиада по БЕЛ – пет ученика; Английски език – един ученик; История и цивилизация – един ученик; География и икономика – един ученик; „Знам и мога“ – четирима; Международен конкурс за рисунка „С очите си видях бедата“ – девет; „Духът на свободна България“ – четирима; „Детска полицейска академия“ общински кръг – трима; Спортни състезания от ученическите игри на областно ниво: бадминтон момчета 5-7 клас – 2-ро място; зонално – момичета бадминтон – 2-ро място. Областен кръг на Национално състезание по БДП отбор 5-7клас – трето място. Областно ученическо състезание „Защита при бедствия, пожари и извънредни ситуации“ – 3то място. Европейски образователен проект „Младежи в кръговата икономика“ – ученици от 9 клас. Областен конкурс „Писмо до мама“ – един ученик (първо място)

3 ОБОБЩЕН SWOT АНАЛИЗ

Силни страни:

- ✦ Наличие на нов Закон за предучилищното и училищното образование;
- ✦ Разработени подзаконови нормативни документи;
- ✦ Наличие на действащ механизъм за финансиране на делегираните от държавата дейности и местни дейности;
- ✦ Финансиране, основано на единни разходни стандарти за издръжка на дете и ученик с делегирани бюджети във всички образователни институции;
- ✦ Наличие на педагогически персонал с висока лична квалификация;
- ✦ Голям брой преподаватели, преминали обучение в различни обучителни курсове и семинари;
- ✦ Осигурени целодневна организация на учебния ден;
- ✦ Създадени са условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностно израстване и за изява и участия в конкурси,

конференции, олимпиади, спектакли, състезания, празнични програми, изложби и др.;

- ★ Създадени условия и възможности за стимулиране постиженията на даровитите деца в дейности в областта на науката, изкуството и спорта.

Слаби страни:

- Демографски и миграционни проблеми;
- Ограничени финансови ресурси;
- Ограничени човешки ресурси;
- Частичен недостиг на мотивирани педагогически кадри с добра подготовка и професионална квалификация на някои места;
- Липса на достъпна архитектурна и физическа среда, специализирано оборудване и специализирана подкрепяща среда;
- Обучение в маломерни и слети паралелки, затрудняващо обучението;
- Необходимост от оптимизация на образователната мрежа в съответствие с демографските проблеми.

Възможности:

- ★ Осигуряване на качествена образователна структура – институции на предучилищното обучение, общото, профилираното и професионалното образование;
- ★ Провеждане на по-ефективни квалификационни форми /дискусии, работа в групи, споделяне на добри практики/;
- ★ Устойчивост на квалификациите на педагогическите специалисти по теми, свързани с приобщаващото образование;
- ★ Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации в различни аспекти на приобщаващото образование.

Заплахи:

- Изменения в законовата уредба;
- Недостигащи финансови средства за осигуряване на подходяща образователна среда, съгласно държавните образователни стандарти;
- Трайна тенденция на обучение в маломерни паралелки;
- Липса на точни прогнози и проучвания за потребностите на пазара на труда от определени професии.

4 ОЦЕНКА И ИЗВОДИ

4.1 Подкрепа за личностно развитие

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. Подкрепата за личностно развитие осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на децата и учениците. Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик.

Съгласно Закона за предучилищното и училищното образование, **общата подкрепа за личностно развитие** се осигурява от детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, като:

- осигуряващи се само от детските градини са: допълнителни модули за деца, които не владеят български език;

- осигуряващи се само от училищата са: допълнителното обучение по учебни предмети; допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; консултации по учебни предмети; библиотечно-информационно обслужване;
- осигуряващи се от детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие са: осигуряване на общезитие (от училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие); екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти; кариерно ориентиране на учениците; занимания по интереси; грижа за здравето; поощряване с морални и материални награди; дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения; логопедична работа.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности; в риск; с изявени дарби; с хронични заболявания. Тя включва: работа с дете и ученик по конкретен случай; психо-социална рехабилитация; рехабилитация на слуха и говора; зрителна рехабилитация; рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания; осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда; технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания; ресурсно подпомагане. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява от детските градини, от училищата, от центровете за подкрепа за личностно развитие и от специализирани обслужващи звена.

4.2 Препоръки за развитие на ДПЛР на територията на община Чепеларе:

- Идентифициране и подкрепа в образователната среда на децата/учениците в риск и с изявени дарби.
- Системно прилагане на средства за допълваща и алтернативна комуникация при работа с деца и ученици с липсваща или нефункционална реч.
- Използване на възможностите на националните програми и проекти на Министерство на образованието и науката за допълване състава на ЕПЛР в училищата и детските градини с педагогически и непедагогически специалисти.
- Прилагане на функционална оценка на индивидуалните потребности по ICF от всички специалисти, членове на ЕПЛР в училищата и детските градини на територията на общината.
- Акцентиране върху съвместното преподаване в контекста на приобщаващото образование.
- Насочване на вниманието към фигурата на „помощник на учителя“ в общообразователната среда и осигуряването му при необходимост.
- Използване на възможностите за безплатна квалификация на педагогическите специалисти от училищата и детските градини по темите на приобщаващото образование и ДПЛР, предоставяни от РЦПППО- Смолян.

4.3 Оценка и изводи

Освен намаляващия брой на децата, недоброто финансово състояние на общината, която трудно поддържа съществуващата мрежа от образователни институции, миграцията, обезлюдяването и застаряването, върху териториалната организация и качеството на образователния процес влияние оказват и други две специфични особености – географските и инфраструктурните характеристики.

Селищата в общината се намират на надморска височина от 700 – 1400 м. Планинският терен е силно пресечен, а продължителността на зимния период е около 5 месеца в годината. При тези обстоятелства извозването на учениците до средишните училища е трудно. Този факт в съчетание с продължаващата тенденция към намаляване на броя на учениците е предпоставка за формиране на маломерни и слети паралелки, което влияе на качеството на учебния процес и задоволяване на потребностите от личностно развитие.

Като цяло за предоставяне на обща подкрепа има налична материална база, която обаче в немалка част подлежи на основна и/или текуща поддръжка и обновяване. Голяма част от сградния фонд се нуждае от саниране, ремонт на покривни конструкции, ремонт на парни инсталации. На фокус е и несъответствието на оборудването спрямо нарасналите нужди от осъвременяване на образователния процес.

Сградите на детските градини, училищата и ЦПЛР ОДК не разполагат с рампа и асансьор, неприспособени са стълбищата и сервизните помещения за деца с увреждания; липсват оборудвани кабинети в детската градина и основното училище в село Павелско. Изключение прави входното стълбище на СУ „Васил Дечев“, където през 2019 г. беше монтирана рампа по проект „Ремонт и оборудване на СУ „Васил Дечев“ – сграда на основното училище и СУ „Васил Дечев“ – сграда на гимназията в град Чепеларе, община Чепеларе“. Към момента поради неголемия брой на децата и учениците с увреждания, сериозни проблеми, свързани с осигуряването на подходяща физическа среда не са възниквали, но това не отменя задължението на общината и образователните институции за осигуряване на необходимите условия за достъп.

Библиотечно-информационното обслужване е обезпечено, макар и не навсякъде, с наличие на самостоятелна библиотека в образователните институции. Възможност за задоволяване на тази потребност са читалищните библиотеки.

За здравето на децата и учениците се грижат медицински сестри. Пет медицински сестри обслужват групите и здравен кабинет в Детска градина гр. Чепеларе. Общопрактикуващите лекари в село Павелско осигуряват здравното обслужване на децата и учениците в училището и детската градина в населеното място.

Кадровата обезпеченост тепърва ще бъде предизвикателство, с което трябва да се справи образователната система в общината поради излизане в пенсионна възраст на голям брой учители през последните и предстоящите години.

Силно изявените тенденции на необходимост от насрещно предлагане на подкрепа за задоволяване на потребностите на децата и учениците в община Чепеларе, са ориентирани в няколко посоки:

1. за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;
2. ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности, със засилен акцент в предучилищна възраст;
3. получаване на педагогическа и психологическа подкрепа от деца и ученици;
4. логопедична работа;
5. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
6. превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици.

Гореспоменатите акценти не изчерпват всички останали възможности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа на деца и ученици.

Не всички училища и детски градини на територията на община Чепеларе имат капацитет за самостоятелно организиране на всички дейности от общата подкрепа и дейности от допълнителната подкрепа поради липса на конкретни специалисти. За образователните институции от село Павелско самостоятелното прилагане на изискванията за обща и допълнителна подкрепа е трудно.

В същото време някои дейности като: кариерно ориентиране и консултиране; превантивна, педагогическа и психологическа подкрепа, е възможно да бъдат организирани

чрез ЦПЛР ОДК. Това обаче би било възможно при кадрово и финансово обезпечаване за подпомагане на равния достъп и за подкрепа за личностно развитие.

На територията на община Чепеларе, при нарастваща потребителска необходимост, могат да се развият социални услуги с постоянен характер за деца и достъпни не само за целева група по определен проект, които да предоставят целодневна и/или почасова грижа, корекционно-компенсаторни дейности, кинезитерапия, двигателна рехабилитация, слухово-речева рехабилитация, психологическо консултиране, социална рехабилитация, трудотерапия, арт-терапия и др.

Интегриран подход и междусекторно сътрудничество ще се търси между образователни институции и специализирани звена при психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания; ресурсно подпомагане.

5 ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Организирането и осигуряването на дейности за подкрепа на личностното развитие е динамичен процес, който подлежи на оптимизиране в съответствие с разпоредбите на ЗПУО, с променящите се потребности на образователната система и координира всички участници в образователния процес и органи на управление на централно и местно ниво, с цел осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик.

Необходимо е разработване и прилагане на програма за кариерно ориентиране на учениците на ниво училище; подпомагане на трудовата и професионалната реализация на завършващите средно образование, разработване на инструменти за ранно кариерно ориентиране на застрашените от отпадане ученици, както и адаптиране на инструменти за целите на кариерното ориентиране на ученици със специални образователни потребности; създаване на интегрирана система за реализация и заетост по придобитата квалификация на завършващите средно образование в съответствие с изискванията на пазара на труда, повишаване на мотивацията на учениците да завършат училище.

От изключително значение е ефективното взаимодействие с родителите в процесите на приобщаване – обезпечаване на тяхната информираност по отношение на механизмите за предоставяне на подкрепа за личностно развитие, институциите, които я предоставят, както и по отношение на техните права, задължения и компетентности като активни участници в развиването на способностите и уменията на децата и учениците.

Повишаване на компетентностите на всички педагогически специалисти в детските градини, училищата и ЦПЛР гарантира своевременно идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа и предоставянето на адекватни мерки, разчупване на традиционните образователни модели и традиционните форми на общуване. Ясно и категорично фокусът трябва да падне върху развитието на личността на детето и ученика, с неговата автономност и свобода на избор, право на личен стремеж към преуспяване и принадлежност.

Увеличаващият се брой на децата със СОП и основната задача за тяхното интегриране в детските градини и училища, налага качествена промяна на образователните методи и подходи, оказване на методическа подкрепа на учителите от страна на педагогически съветници и психолози, включително на външни за училището специалисти, с цел подпомагане на учителите в изпълнение на техните непосредствени образователни и възпитателни задачи, с оглед специфичните потребности на децата и учениците.

Включването на подкрепата за личностно развитие като нов компонент в ЗПУО, извежда на преден план динамичния аспект на обучителните отношения между ученика и учителя и отношенията между учениците, учителите, родителите, специалистите и другия персонал, при

който всеки един участва в процеса на разкриване и развитие на индивидуалния потенциал и приобщаване. В Община Чепеларе подкрепата за личностно развитие извежда на преден план сътрудничеството и загрижеността между всички участници в процеса на приобщаващото образование, за да се превърне детската градина/училището в територия с позитивен психоклимат, в среда на взаимно доверие и емоционално благополучие за изява на всяка индивидуалност.